

Blade af Niels Joseph Andreassens dagbog

Dagbogen begynder d. 5. februar 1907 og er en fortsættelse. Det forudgående er vel tilintetgjort sammen med en del små hæfter, som hed arbejdsbøger og var skrevet i det lange tidsrum, hvor denne bog ikke er ført. Det er rigtigt (som engang udtalt), at det mest er, hvad far har bestilt hver dag, men der er også omtalt de små begivenheder, der indtraf i familien, og små besøg af familie og venner og også besøg, som Mor og Far har været på. Det er ikke læsning, der er interessant; det viser far som den travle mand, han var; Far udnyttede dagens timer, der ofte blev mange. Fortjenesten var ikke stor, men der var Mor jo med; de holdt sammen og delte, hvad dagene gav af lyst og mørkt.

En del af det skrevne er udvisket, det er skrevet med blyant. Det er heller ikke hver dag, jeg kan få med, men nogle prøver, ikke fordi disses indhold er noget særligt, de giver dog et godt billede for de interesserede. Det fremgår af det første, at både Mor og Far har været syge.

d. 8. Februar 1907

Jeg er i dag meget snavns tilpas og kn næsten inting, og ligger og gaar, som jeg bedst kan; jeg holder Hus herhjemme. Mor er kørt med Peter Christensen til Usserød for at se til lille Arthuer. Mor kom hjem Kl. $\frac{1}{2}$ 8, og lille Arthur har det jo godt, men det er slemt med hans Ben, det bliver langvarigt.

tidligt i Seng.

d. 10. Februar Fastelavn.

I Dag er Mor daarlig og maatte gaa i Seng igen efter Frokost og blev liggende hele Dagen; jeg maa passe Huset saa godt jeg kan. Til Middag kom Andreas hjem og havde fri til Mandag Aften; vi maatte leve ved tør mad, da vi ikke kunne faa lavet noget.

d. 11. Februar.

Det er fremdeles snavs med os, men vi fik da lavet Hvidkaal og Flæk til Middag, vi spiste Kl. 1. Andreas rejste Kl. $\frac{1}{2}$ 5.

d. 12. Februar.

Det er fremdeles snavs med os, men nu skal vi være raske; jeg begynder at hegle hvis Hamp. Efter Middag kom Peter Vetje med et Læs Tørv, som vi bar på Loftet, og derefter heglede jeg igen; om Aftenen lavede jeg noget på Husholdningsvægten, og Kl. blev 11, inden vi kom i Seng.

d. 13. Februar.

Det er meget koldt i Dag. Først noget Pilleri, og saa hegler jeg den hvide Hamp færdig og gør Loftet rent; om Aftenen i Sangforeningen.

d. 14. Februar.

Kl. 7 om Morgenen rejste jeg med Toget til Kjøbenhavn og bestilte Snøregarn bort til Mill. (ordet kan ikke læses) og saa paa Hamp hos Kjerulf og var paa Tandskolen i Stormgade; var hjemme til Middag; om Eftm. Spandt jeg 12 gange ud til Hornreb; om Aftenen til Sang.

d. 19. Februar.

Jeg heglede fra Morgenen og spandt saa 2 Gange ud til Skagleline, og en 9 Garnsline, saa kom en Byge, men jeg fik dog vundet Dukterne op paa Nøgler; efter Middag spandt jeg 4 5 Garns Dukter,

og fik dem rundet og vundet ind; om Aftenen til Ildebrand i Gandløse, det var Møllen, vi kom hjem Kl. 1 nat.

d. 21. Februar.

Først slog jeg to Liner – 1 16 og 1 12 Garns, og tog op, saa gjorde jeg 20 Skagler færddig; om Eftm. Spaserede jeg til Sygehuset for at se til min lille Arthur, kom hjem Kl. ½ 8, saa var Frederik fra Vassingerød med Kone og Datter her til Kl. ca. 10.

d. 23. Februar.

Kl. 9 kørte Mor og lille Manne med Anders Petersen til Usserød for at se til lille Arthur, de kom hjem igen Kl. 2. jeg spandt 4 6 Garns Dukter, rundede 2 og strøg tørt, og derefter strøg 3 vaadt, og heggede. Kl. 9 blev vi blæst ud til Ildebrand i Lynge, kom hjem Kl. 3.

d. 6. Marts.

Jeg lavede straks til og kørte til Kollebølle med 1 16 Garnsline og kom hjem Kl. 8. Efter Frokost kørte jeg til Usserød og saa til lille Arthur, jeg taledede med Doktoren og fik den sørgelige Sandhed at vide om vor lille Drengs Sygdom; på Vejen var jeg inde paa Ravnsnæs, var hjemme Kl. 5.

d. 17. Marts.

Jeg var oppe Kl. 5 og spaserede til Birkerød og fik udleveret Frøet til de forskellige Bestillinger, var hjemme Kl. 9½, og saa var Andreas kommet hjem, og jeg bestilte ikke mere, men gik Kl. 4 ud med nogle Regninger og var hjemme igen Kl. 8.

d. 20. Marts.

Jeg lavede straks min Cykel til og kørte til Usserød og saa til Arthur, var hjemme Kl. 2 ½, derefter rundede og strøg 4 rund, 3 24 garnsliner - -

d. 22. Marts.

Spandt 6 Snore Snørregarn og spidsede derefter Rebgriner, for det var Regnvej; Kl. 1 til Begravelse med vor gamle Præst og kom hjem Kl. 3; spandt derefter Hestehaar og lavede Strygereb; om Aftenen fløjtede jeg og skrev til Central Comp.

d. 28. Marts.

Til Middag kom Familien fra Høvelsvang, og om Eftermiddagen var vi til Begravelse med Brødkusk Peter Nielsen.

d. 29. Marts.

Om Formiddagen fik jeg ordnet min Cykel og var om Eftm. Paa Sygehuset og saa til lille Arthur, var hjemme Kl. 7 ½, og spillede lidt om Aftenen.

d. 29. April.

- - Andreas fik den Dag sin Arm fri og rejste til sin Plads i Uvelse.

d. 12. April.

Heggede til Frkost og kørte saa til Uvelse for at se, hvorledes det gik med Andreas' Arm; var paa Nymøllegaard for at tale om Frø og Tjæring, var hjemme Kl. 12 ½, spandt 9 Snore og strøg 44 Snore Snørregarn.

I det følgende klager Far flere gange over dårlige øjne og må søge læge derfor. Men dagene bliver ikke kortere. Rebslageriet er blevet til meget mindre, der er kommet store fabrikker, som kun få kan tage kampen op med; og derfor havde Far de sidste år begyndt dels at pakke og sælge frø, dels at lægge tagpap og tjære tage, det gik vist rigtig godt; men reb og snørregarn måtte ikke forsømmes, og det er kun få dage, da der ikke bliver heglet hamp, og det bliver spundet, rundet og strøget; vejret betyder en del, det skal være varmt for at tjære, og det må ikke være regnvejr, når rebet skal tørre. Men dagene bliver udnyttet, der bliver dog også tid til at besøge Arthur på sygehuset, Mor kunne jo kun komme, når der var kørelejlighed. Aftenerne – de, der kunne blive fri – var optaget af sangen og musik, som betød så meget for Far, men også med at skrive; brev til (her mangler noget i fotokopien)

d. 13. Juni 1907

jeg skriver fra Morgenstunden i min Dagbog og ind fra Tavlen; mine Øjne er saa daarlige og jeg er daarlig tilpas. – Det kan ses paa skriften.

d. 1. juli 1908

d. 13. Juni 1907 efter Middag gik jeg ned paa Jens Hansens Tag, og det skulde blive mit sidste for lange Tider. Kl. 4 faldt jeg ned fra Taget og kvæstede min Ryg, saa jeg blev lam i mine Ben og Underkrop. Dermed indtraadte en Krise i mit og Familiens Liv og Vilkaar. d. 14. blev jeg kørt paa Sygehuset, hvor jeg laa til d. 8. Dec. omtrent ½ Aar; saa blev jeg sendt hjem, men med min Helbredelse havde det lange Udsigter; jeg maa ligge den meste Tid i Sengen, og i Dag, da jeg nu skriver dette er det 1. Juli 1908. Det er kun en ringe Fremgang, jeg har gjort endnu, og jeg maa derfor ændre mit Arbejde, jeg kan hverken være Rebslager eller Tagdækker mere, saa nu skal jeg være Cigarmager; men da jeg ikke selv kan rejse og lære det – jeg kan jo ikke gaa – saa maa min kjære Kone rejse lære det for, at hun kan lære mig det igen. Jeg har ikke skrevet noget om det Aar, der er forløbet, det vil være umuligt og alt for haardt at skildre det lange Aars Smerter og Savn, jeg saavel som min kjære Kone har gaaet igennem ved min lange Sygdom og Sygehusophold samtidig med at Arthur laa paa Sygehuset i 15 Maaneder og mistede sit ene Ben. Nittenhundredsyv var et strengt Aar, og den tid der er gaaet af 1908 har ikke været rar. d. 5. April kom lille Arthue hjem fra Sygehuset med sit ene Ben, men vi var alle glade, for nu var han rask, og Arthur selv er saa glad, fordi han er kommet hjem igen. Men jeg er fremdeles lam og kan kun sætte min Lid til Herren for Fremtiden.

d. 19. Juni

begyndte Mor at rejse til Badstrup for at lære at rulle Cigarer hos en Mand, der hedder Niels Larsen. Mor har været der 9 Gange og skulde saa kunne det, men har jo kun lært at rulle Dækbladet om, saa vi skal foreløbig købe Vikler.

d. 1. Juli

var Mor sidste Gang hos Niels Larsen. Det har været en drøj Tid for os begge. Mor havde over en Mil at gaa hver Dag, og jeg maatte jo være i Sengen, men vi kom jo ogsaa over det.

d. 9. Juli

begyndte jeg at rulle Cigarer, men ak, det gik kun daarligt, Dagen efter gik det dog lidt bedre.

d. 10. Juli

var Mor i Kjøbenhavn og købe Tobaksblade og Vikler og Smaating. Mor kom hjem Kl. 10 ½.

d. 14. Juli.

Vores Anna kom hjem Kl. 1, og Kl. 2 blev der stor Ildebrand i Byen. Acasiegaarden, Knud Eriksens Gaard, Karl Larsens 2 Gaarde, Smed Jensens Hus og Kroens Rejsestalde brændte, det var et mægtigt Baal, og Skaden var over 130.000 Kr. foruden den store Forstyrrelse og Tidstab, der fulgte med. Den Dag fik jeg ikke udrettet noget, jeg kunde bare se til og være glad for, at Ilden naaede til os.

d. 23. Juli

her er ikke meget at notere, alt er ved det gamle, med mit Cigarrulleri gaar det smaat frem, jeg har vanskeligt ved at lære, men det kommer vel nok.

d. 27. juli.

I Dag var min Farbroder Mads, Skolelæreren fra Holte, her at se til mig, han blev kun en Timestid. I Dag har jeg sendt Frøsække til Centralen.

d. 9. August.

Atter er en Uge forløbet, jeg ser ingen Fremgang i mit Helbred og kan kun leve i Haabet og trøste mig ved mine kjære Børn og hos min kærlige opofrende Kone; Gud give hende Kræfter, saa hun kan holde ud i denne for hende, ja for os begge saa svære Tid. jeg maa være meget i Sengen og har mange Smerter, det gaar smaat med Rulleriet, men jeg maa jo hænge i og øve mig, saa det bliver nok bedre.

d. 11. August.

I Dag arbejdede jeg med Arthurs Ben, der var gaaet i Stykker, det var strængt at sidde i Sengen med, men det gik da.

d. 16. August.

var Børnene hjemme, og Andreas var her ogsaa, og vi havde en dejlig Dag, det er min største Glæde at se Børnene hjemme.

d. 17. August

var det min 50 Aars Fødselsdag, vi fik besøg af Jørgen og Line fra Snekkersten og saa af vores kjære lille Sofie, der blev et par Dage, det er altid saa rart, naar hun er her

d. 28. Aug.

i Dag fik jeg Brev fra Kjøbenhavns Amtsstue om at betale noget Brænde, som jeg ikke har købt, de nærmeste dage skal vise om, jeg kan slippe for at modtage det. Mor er i Kjøbenhavn i Dag.

d. 13. September.

Brændet maatte jeg betale, men fik Skovfogeden til at sælge det for mig, saa slap vi for den Klemme.

Fredag d. 20. November 1908

Der er nu gaaet et par Maaneder siden, jeg sidst skrev, og meget har forandret sig; jeg er ikke saa lidt bedre, og jeg tror, jeg kommer mig endnu engang, jeg har ikke saa stærke Smerter som tidligere, men Afføringen kommer ikke af sig selv, jeg maa stadig tage Olie, og det vil dog ikke komme, det er ogsaa slemt med Vandet endnu, men Lammelsen tager lidt efter lidt af, og naar den gaar bort, bliver det nok godt, med det med at gaa er det ikke bedre, Benene vil ikke bære mig, men

jeg har ikke saa slemme Smerter og kan bedre holde ud at sidde og er i Reglen oppe fra Middag til Kl. 9 Aften. Med Cigarerne gaar det nu helt godt, og jeg kan rulle et halvt hundrede paa en Eftermiddag, og de er jævnt gode, saa jeg kommer nok efter det, men det skal jo ogsaa være mit Levebrød.

Lørdag d. 12. December 1908

I Dag var Rebslager Hansen fra Hillerød her og hente mit Rebslagerværktøj, og saa er da min Rebslagertid forbi, og jeg maa sige Farvel til mit Ungdoms- og Manddomsarbejde; nu er jeg jo Cigarmager, og det gaar jo nok med det. Mor skal jo nu være Asylmoder, og naar hun blot maa være rask, saa gaar det nok, naar jeg kan tjene noget til Hjælp, og med Tiden bliver jeg nok rask igen, og saa kan vi faa det godt endnu engang. Alle mine Skure solgte jeg til Jacob Larsen og Gartner Jacobsen.

8. Marts 1925

Der er nu gaaet 3 Maaneder over 16 Aar siden, jeg sidst skrev i denne Bog. Mor er i Aften inviteret til Dilletant-Forestilling på Jernbanehotellet af Forhv. Sognefoged Rasmus Mathisens Enke, der spilles "Eventyr paa Fodrejsen", og jeg sidder nu ene herhjemme, lille Birthe skulde været hos mig, men hun svigtede mig, og jeg sidder altsaa alene. Jeg kom i Tanker om at tage min Bog frem, og da jeg havde set lidt i den, kom det mig for, at jeg havde saa meget at skrive om.

Vi har jo snart været her ved Asylet i 16 Aar. Det er et meget langt tidsrum, og meget har forandret sig i den Tid, og hvor har det været en lykkelig Tid, for, trods min Sygdom og den svære Stilling vi indtager, har vi haft det usigelig Godt. Jeg blev aldrig rask mere, baade mit Underliv og mine Ben blev ved det samme, men vi blev jo vant til at hjælpe os, saa det gik altid godt, og vi har aldrig haft Økonomiske Sorger; jeg kom lidt efter lidt til at rulle Cigarer og naaede til at tjene ca. 600 Kr. om Aaret, og det hjalp jo ret godt; og Mor havde 300 Kr. senere 400 Kr. og frit Hus, saa vi har klaret os rigtig godt økonomisk set.

Men det største og det bedste er, at Mor har faaet Lov at bevare et saa godt Helbred, for hun har haft en stræng og svær Gerning alle de mange Aar; Asylgerningen er ikke let og saa der ved siden af at have mig at passe, det var svært, men Mor gjorde jo alt med Glæde og med Smil, og jeg kan ikke takke hende nok for hendes store Kærlighed og Opofrelse for mig og for vort Hjem, som hun har værnet, som kun en virkelig Moder kan værne det, og jeg beder inderligt af hele mit Hjærte Gud bevare hende og lønne hende for al hendes Kærlighed og Troskab.

Og saa vore kjære Børn, hvor maa vi dog takke for dem, for al deres Kærlighed og al den Glæde, vi har haft af dem, hvor har det været en Glæde for os, naar vo saa hele Flokken samlede her hjemme, og ikke en af dem gjorde os Sorg.

Oktober 1925

Ja, Tak, Tak I kære Børn for al den Glæde, I har givet os ved jeres pletfri Vandel og jeres Hæderlighed helt igennem, hvor har det baaret over meget for os, det, som syntes svært, blev let, og Mørket blev Lys for os, ja endnu engang Tak, kære Børn; bliv i det gode, det fortryder I aldrig.

Altid frejdig naar I gaar
Veje Gud tør kende;
Selvom I til målet naar
Først ved Verdens Ende.

Niels Andreassen afgår ved døden d. 15. december 1925 – kort tid efter han "afsluttede" sin dagbog.